

Årsrapport 2024

Särskilda åklagarkammaren

ÅM2025-581
Februari 2025

Innehållsförteckning

1	Inledning	3
2	Sammanfattning	4
3	Särskilda åklagarkammaren.....	6
4	Resultatredovisning	8
4.1	Ärendeflöde	8
4.2	Beslutsfördelning avseende brott och brottsmisstankar.....	9
4.3	Genomströmningstider.....	10
4.4	Tvångsmedel	10
4.5	Inledda förundersökningar.....	10
4.6	Lagföring.....	11
4.7	Domar och strafförelägganden.....	14
4.8	Överprövningar	14
4.9	Kostnader, personal och arbetsmiljö.....	15
5	Representativa och uppmärksammade ärenden.....	16
6	Åtgärder som vidtagits eller bör vidtas för att utveckla verksamheten	28
7	Riskanalys.....	35

1 Inledning

Av Åklagarmyndighetens riktlinjer "Verksamhetsredovisning av Särskilda åklagarkammaren (ÅMR 2014:1)" framgår att Särskilda åklagarkammarens verksamhet ska redovisas i en årsrapport som senast den 1 mars varje år ska överlämnas till riksåklagaren.

Särskilda åklagarkammarens årsrapport för 2024 är utformad i enlighet med ovan nämnda riktlinjer och den överlämnas härmed till riksåklagaren.

Malmö den 27 februari 2024

Anders Jakobsson

2 Sammanfattning

Särskilda åklagarkammaren har hand om ärenden som rör olika personkategorier till skillnad mot en allmän åklagarkammare som hanterar brott inom ett visst geografiskt ansvarsområde. Vid Särskilda åklagarkammaren handläggs bl.a. ärenden som avser poliser, åklagare, domare, riksdagsmän och andra särskilda befattningshavare. Vidare biträder kammarens åklagare riksåklagaren, justitiekanslern och riksdagens ombudsmän vid handläggningen av deras förundersökningar. Riksåklagaren kan även bestämma att ett visst ärende ska handläggas vid Särskilda åklagarkammaren. Under verksamhetsåret 2024 har åklagarna vid kammaren också biträtt justitiekanslern och riksdagens ombudsmän i ärenden som bl.a. rört andra personkategorier än de som vanligen handläggs vid kammaren.

Särskilda åklagarkammaren är den enda åklagarkammare som har särskilda personkategorier som målområde och är den enda kammare som är direkt underställd riksåklagaren. Det ställer särskilda krav på verksamheten och på de åklagare som arbetar på kammaren. Det fordrar hög åklagarkompetens, erfarenhet och självständighet i ämbetet. Åklagarnas uppgift är att utreda och lagföra brott. Någon tillsyn utövas således inte över polisens verksamhet. Särskilda åklagarkammaren presenteras kort i nästa avsnitt.

Under verksamhetsåret 2024 har det totala inflödet av ärenden till kammaren ökat i förhållande till verksamhetsåret 2023. Ärenden med fängelse i straffskalan har ökat med 1 502 ärenden och bötesärendena har ökat med 928 ärenden. Antalet inledda förundersökningar har i förhållande till verksamhetsåret 2023 minskat något. I de ärenden där förundersökning har inletts har lagföringsandelen ökat något när det gäller polisanställda i förhållande till föregående verksamhetsår. Kammarens balanser är i stort sett oförändrade. Genomströmningstiderna är mycket korta. Kammaren har vid verksamhetsårets slut visat ett litet ekonomiskt underskott.

Kammarens verksamhetsresultat beskrivs i avsnittet Resultatredovisning.

Ärendena under verksamhetsåret 2024 har blivit alltmer komplicerade att handlägga vilket påverkar kammarens resurser.

Media har även detta verksamhetsår uppmärksammat många av de ärenden som handlagts av kammaren. Det är självfallet av vikt att kammarens handläggning av ärenden granskas. Åklagarna kan ibland uppleva medietrycket som påfrestande, särskilt som sekretessen i många av ärendena hindrar att åklagaren fritt kan berätta vad som förevarit i ärendet och vad som ligger till grund för åklagarens beslut. Det är viktigt att åklagaren får utföra sin uppgift på ett självständigt och rättssäkert sätt.

Exempel på representativa och uppmärksammade ärenden som handlagts av Särskilda åklagarkammaren under året återfinns i avsnittet Representativa och uppmärksammade ärenden.

Den som berörs av ett beslut som meddelats av åklagare vid Särskilda åklagarkammaren och är missnöjd med utfallet kan begära överprövning. I stort sett alla överprövningsbeslut har meddelats av överåklagare eller vice överåklagare vid Utvecklingscentrum. Det är endast få beslut som ändrats vilket innebär att handläggningen av ärendena vid Särskilda åklagarkammaren håller hög rättslig kvalitet.

I slutet av verksamhetsåret 2024 tjänstgjorde fjorton åklagare och tre handläggare vid Särskilda åklagarkammaren. Kammarens åklagarresurs har på grund av det ökande ärendeflödet och av ärendenas ökade komplexitet varit ansträngd. Den framtida ärendetillströmningen och behovet av personal under de kommande åren är svår att förutse. Sannolikt kommer ärendetillströmningen att öka när Polismyndigheten genomfört sina rekryteringar av nya poliser. Om ärendeflödet fortsätter öka eller ytterligare personkategorier, som idag handläggs av allmän åklagare, kommer att överföras till Särskilda åklagarkammaren för handläggning måste kammarens bemanning förstärkas.

Arbetsuppgifterna för handläggarna vid Särskilda åklagarkammaren är i stort sett samma som för handläggare vid andra åklagarkammare. Det som i administrativt hänseende skiljer verksamheten vid Särskilda åklagarkammaren från andra åklagarkammare är framförallt antalet frihetsberövade och omfattningen av sessionsverksamheten. Vid en jämförelse med övriga åklagarkammare är antalet ärenden per handläggare vid Särskilda åklagarkammaren bland de högsta i landet.

Under verksamhetsåret 2024 har ett antal åtgärder genomförts för att utveckla verksamheten. Under avsnittet Åtgärder som vidtagits eller bör vidtas för att utveckla verksamheten lämnas en redogörelse för kammarens utvecklingsarbete.

I avsnittet Riskanalys anmärks bl.a. att det är viktigt att Särskilda åklagarkammaren även fortsättningsvis har tillräckligt med utredningsresurser för att kunna lösa sin uppgift. Vidare framhålls att tekniska avbrott riskerar att slå ut arbetet på kammaren, vilket bekräftades när Åklagarmyndighetens it-system tidigare legat nere under några dagar.

En faktor som tar mycket energi från personalen är kontakterna med oersonliga personer som har en bestämd uppfattning om hur ett ärende bör eller borde ha handlagts av åklagaren.

När det gäller Särskilda åklagarkammarens verksamhet och verksamhetsresultat går det inte att jämföra resultaten med de allmänna åklagarkammarna, specialistkammarna eller de olika riksenheterna då uppdraget och förutsättningarna är helt olika.

Sammanfattningsvis är bedömningen att verksamheten vid Särskilda åklagarkammaren under verksamhetsåret 2024 uppfyllt de krav som ställs på kammaren.

3 Särskilda åklagarkammaren

Åklagarmyndigheten leds av riksåklagaren och består bl.a. av verksamheten, Utvecklingscentrum, fyra åklagarområden, en Nationell åklagaravdelning och stödavdelningar. De olika åklagarområdena inbegriper Åklagarmyndighetens allmänna åklagarkammare. Inom den Nationella åklagaravdelningen finns Riksenheten mot internationell och organiserad brottslighet, Riksenheten för miljö- och arbetsmiljömål, Riksenheten för säkerhetsmål, Riksenheten mot korruption samt Eurojust. Härutöver finns Särskilda åklagarkammaren.

Särskilda åklagarkammaren (tidigare Riksenheten för polismål) inrättades den 1 januari 2005. Det är den enda åklagarkammare som ly-

der organisatoriskt direkt under riksåklagaren. Särskilda åklagarkammaren skiljer sig från de allmänna åklagarkammarna på så sätt att kammaren är den enda som har särskilda personkategorier som målområde. Kammaren handlägger bl.a. brottsmisstankar mot poliser, åklagare, domare i förvaltningsrätt och kammarrätt samt riksdagsledamöter. Kammaren utreder alla typer av brott oavsett om det rör sig om något som hänt under tjänstgöring eller på fritiden. Det är ett rättssäkerhetskrav att verksamheten vid Särskilda åklagarkammaren bedrivs enhetligt och avskilt från vanlig polis- och åklagarverksamhet.

Arbetet vid Särskilda åklagarkammaren ställer därför speciella krav på åklagarna och på verksamheten. Det förutsätter bl.a. hög åklagarkompetens, erfarenhet och självständighet i ämbetet.

Kammarens verksamhet är uppdelad på tre arbetsenheter som är placerade i Malmö, Göteborg och Stockholm. Särskilda åklagarkammarens chef är överåklagare och den ställföreträdande chefen är vice överåklagare. Övriga åklagare är chefsåklagare. Kammarens kansli ligger i Malmö. Vid kansliet arbetar normalt fyra handläggare, varav en är administrativ chef och den som leder kansliet, två har tjänst som kvalificerade handläggare och en har tjänst som handläggare.

Vid Särskilda åklagarkammaren fördelas en stor del av ärendena mellan åklagarna utan någon egentlig hänsyn till var de är stationerade. Skälet härtill är undvika eventuell jävsproblematik och att inom vissa områden använda respektive åklagares sakkunskap.

Vid handläggningen av ärendena biträds åklagarna av poliskommissarier och annan utredningspersonal vid Avdelningen för särskilda utredningar (i fortsättningen SU). SU har sin kansliort i Stockholm och lokala utredningsenheter i Malmö, Göteborg, Stockholm och i Uppsala. Åklagarna vid Särskilda åklagarkammaren är samlokaliserade med eller har sina arbetsplatser intill utredarna i Malmö, Göteborg och Stockholm. Närheten till varandra skapar goda förutsättningar för effektivitet och kvalitet i handläggningen och bidrar också till en god arbetsmiljö.

När det gäller kammarens enheter i Göteborg och Malmö kommer kammaren under våren 2025 att flytta in i nya lokaler.

Vid Särskilda åklagarkammaren handläggs i huvudsak följande ärendetyper.

- Ärenden om brott av anställda inom polisen samt vissa andra befattningshavare som avses i förordningen (2014:1106) om handläggning av ärenden om brott av anställda inom polisen och vissa andra befattningshavare.
- Ärenden som anges i Åklagarmyndighetens föreskrifter och allmänna råd (ÅFS 2014:16) om var ärenden om brott av vissa befattningshavare ska handläggas. Föreskriften avser åklagare, domare, riksdagsmän m.fl. samt ärenden om brott som har samband med brottsutredande verksamhet som bedrivs utanför polisen hos Tullverket, Kustbevakningen och Skatteverket.
- Ärenden som chefen för Särskilda åklagarkammaren och annan berörd chef kan komma överens om ska handläggas vid Särskilda åklagarkammaren med hänsyn till att åklagaruppgiften av särskilda skäl inte bör utföras vid en annan kammare. Detta följer av bilaga 2 i Åklagarmyndighetens arbetsordning.
- Ärenden om brott i tjänsten av åklagare eller domare där riksdagens ombudsmän, justitiekanslern eller riksåklagaren har beslutat att inleda förundersökning och annan handläggning inte särskilt bestäms. Säkerhets- och integritetskyddsnämnden kan även överlämna ärenden till Särskilda åklagarkammaren.

4 Resultatredovisning

Med ärenden avses ett upplägg i ärendehanteringssystemet som kan innefatta ett eller flera brott, brottsmisstankar och/eller personer. Med brott avses en registrerad händelse som kan vara brottslig. Med brottsmisstanke avses ett brott där en person knyts till brottet.

Med C-ärenden avses brott där fängelse ingår i straffskalan. E-ärenden avser brott för vilket inte är föreskrivet svårare straff än böter, främst trafikbrott.

4.1 Ärendeflöde

Antalet inkomna och avslutade ärenden.

Samtliga ärenden	2022	2023	2024
Inkomna	11 633	11 036	14 063
Avslutade	11 769	11 148	14 207

Samtliga ärenden med fängelse i straffskalan (C-ärenden)	2022	2023	2024
Inkomna	6 099	6 256	7 601

Samtliga ärenden med enbart böter i straffskalan (E-ärenden)	2022	2023	2024
Inkomna	5 534	4 780	6 462

Nästan alla ärenden med enbart böter i straffskalan (E-ärenden) avser s.k. ATK-ärenden (hastighetsövervakning med automatisk trafiksäkerhetskontroll). I dessa ärenden inleds förundersökning automatiskt av polisen. Med något undantag läggs förundersökningarna ned i dessa ärenden då polisens fordon registreras av ATK-kameror vid s.k. brådskande tjänsteutövning som ger polisen rätt att överträda vissa trafikbestämmelser.

Inkomna ärenden med fängelse i straffskalan (C-ärenden) avseende vissa personkategorier

Uppdelningen i personkategorier baseras på att varje ärende kodas med en personkategori (RIP-kod). Vissa ärenden kan innehålla två eller undantagsvis flera personkategorier. Det innebär att nedan redovisade ärenden i vissa fall förekommer flera gånger.

Inkomna ärenden med fängelse i straffskalan (C-ärenden) avseende vissa personkategorier	2022	2023	2024
Polisanställda	8 392	8 384	9 576
Varav polisanställda - tjänst	7 427	7 285	8 395
Varav polisanställda tjänst -dödsfall i arrest	9	1	3
Varav polisanställda våld tjänst	758	676	613
Varav polisman våld tjänst/skjutning med dödsfall eller skada	19	24	19
Varav polisanställda - fritid	965	1049	1 105
Varav polisanställd våld på fritid	86	73	69
Polistuderande	-	50	76
Anställda inom åklagarväsendet	673	630	784
Varav anställda inom åklagarväsendet - tjänst	663	630	755
Varav anställda inom åklagarväsendet - fritid	10	30	29
Domare	630	368	481
Varav domare – tjänst	484	323	373
Varav domare - fritid	146	45	108
Riksdagsledamot i uppdraget som ledamot	47	49	30
Riksdagsledamot – fritid	8	27	13
Statsråd - tjänst	0	0	0
Statsråd – fritid	1	0	3
Arrestantvakt/Kriminalvårdsanställd – tjänst	54	98	95
Arrestantvakt/Kriminalvårdsanställd – fritid	0	2	2
Övriga – tjänst	77	81	45
Övriga – fritid	101	62	191
Annan i brottsutredande verksamhet	24	7	11
Totalt	10 007	9 738	11 231
Samtliga brott och brottsmisstankar (C- och E-ärenden)	2022	2023	2024
	14 389	14 024	16 539

4.2 Beslutsfördelning avseende brott och brottsmisstankar

Huvudsaklig beslutsfördelning i alla C-mål av samtliga brott och brottsmisstankar.

Procent av samtliga brott och brottsmisstankar	2022 %	2023 %	2024 %
Brott/brottsmisstanken avslutas	9,4	11,2	7,7

Förundersökning inleds inte	59,1	64,8	71,1
Förundersökning läggs ned	23,2	18,0	14,0
Strafföreläggande	0,3	0,6	0,7
Åtal	7,8	5,2	5,7

4.3 Genomströmningstider

Genomströmningstiden mäts från det att brott registrerats till det att åklagaren meddelat beslut.

Antal dagar	2022	2023	2024
Ärenden med fängelse i straffskalan (C-ärenden)	6	5	5
Ärenden med enbart böter i straffskalan (E-ärenden)	1	2	1
Totalt	4	4	3

4.4 Tvångsmedel

Tvångsmedel	2022	2023	2024
Antal anhållna	21	23	25
Antal häktningsframställningar	2	5	4

4.5 Inledda förundersökningar

I det följande redovisas antalet inledda förundersökningar i ärenden med fängelse i straffskalan (C-ärenden) uppdelat på personkategorier.

Inledda förundersökningar i ärenden med fängelse i straffskalan (C-ärenden)	2022	2023	2024
Totalt	4 110	3 480	3 210

Uppdelningen på personkategorier baseras på att varje ärende kodas med en personkategori (s.k. RIP-kod). Vissa ärenden kan innehålla två eller undantagsvis flera personkategorier. Det innebär att nedan redovisade ärenden i vissa fall förekommer flera gånger.

Inledda förundersökningar i ärenden med fängelse i straffskalan (C ärenden) uppdelat på personkategorier	2022	2023	2024
Polisanställda	3 162	2 845	2 476
Varav polisanställda - tjänst	2 442	2 027	1 675
Varav polisanställd i tjänst - dödsfall i arrest	8	0	0
Varav polisanställda - våld	327	256	163
Varav polisanställda våld tjänst/skjutning med dödsfall eller skada	19	21	15
Varav polisanställd - fritid	720	780	742
Varav polisman våld på fritid	75	63	57
Polisstuderande	-	38	59
Anställda inom åklagarväsendet	254	187	179
Varav anställda inom åkl.väsendet - tjänst	248	165	154
Varav anställda inom åkl.väsendet - fritid	6	22	25
Domare	494	246	315
Varav domare – tjänst	349	206	228
Varav domare - fritid	145	40	87
Riksdagsledamot i uppdraget som ledamot	24	19	12
Riksdagsledamot – fritid	4	21	6
Statsråd - tjänst	0	0	0
Statsråd – fritid	0	0	1
Arrestantvakt/Kriminalvårdsanställd – tjänst	20	42	32
Arrestantvakt/Kriminalvårdsanställd – fritid	0	0	2
Övriga – tjänst	54	59	20
Övriga – fritid	84	58	167
Annan i brottsutredande verksamhet	14	3	0
<i>Totalt</i>	4 110	3 480	3 210

4.6 Lagföring

Med lagföring avses brottsmisstankar med beslut om åtal, strafföreläggande eller åtalsunderlåtelse. Antalet beslut om åtalsunderlåtelse redovisas inte här då sådana beslut sällan meddelas av åklagare vid Särskilda åklagarkammaren. Flera brottsmisstankar kan också ingå i ett ärende.

Lagföring av brottsmisstankar uppdelat på personkategorier

Uppdelning på personkategorier baseras på att varje ärende kodas med en personkategori (RIP-kod). I följande tabell redovisas antalet lagförda brottsmisstankar

uppdelade på personkategorier. Flera lagförda brottsmisstankar kan höra till samma ärende.

Lagföring av brottsmisstankar i ärenden med fängelse i straffskalan (C-ärenden) uppdelat på personkategorier	2022	2023	2024
Polisanställda	668	481	563
Varav polisanställda - tjänst	502	304	335
Varav polisman i tjänst- dödsfall i arres1	1	0	0
Varav polisanställda - våld	13	14	16
Varav polisman våld tjänst/skjutning med dödsfall eller skada	0	0	1
Varav polisanställd - fritid	166	171	222
Varav polisman våld på fritid	4	10	4
Polisstuderande		6	6
Anställda inom åklagarväsendet	2	5	6
Varav anställda inom åkl.väsendet – tjänst	2	0	1
Varav anställda inom åkl.väsendet - fritid	0	5	5
Domare	83	13	34
Varav domare – tjänst	0	0	6
Varav domare – fritid	83	13	28
Riksdagsledamot i uppdraget som ledamot	0	0	0
Riksdagsledamot – fritid	0	0	0
Statsråd - tjänst	0	0	0
Statsråd – fritid	0	0	0
Arrestantvakt/Kriminalvårdsanställd – tjänst	1	8	4
Arrestantvakt/Kriminalvårdsanställd – fritid	0	0	0
Övriga – tjänst	0	23	1
Övriga – fritid	16	5	131
Annan i brottsutredande verksamhet	0	1	0
<i>Totalt</i>	770	536	739

Procentuell andel lagföring av ärenden med fängelse i straffskalan (C-ärenden) av alla ärenden med fängelse i straffskalan.

Procent lagföring av samtliga ärenden med fängelse i straffskalan (C-ärenden)	2022 %	2023 %	2024 %
<i>Totalt</i>	7,7	5,5	6,6

Procentuell andel lagföring av ärenden med fängelse i straffskalan (C-ärenden) av alla ärenden med fängelse i straffskalan inom respektive personkategori.

Procent lagföring av samtliga ärenden med fängelse i straffskalan (C-ärenden) inom resp. kategori	2022 %	2023 %	2024 %
Polisanställda	8,0	5,7	5,9
Anställda inom åklagarväsendet	0,3	0,8	0,8
Domare	13,2	3,5	7,1

Procentuell andel lagföring av ärenden med fängelse i straffskalan där förundersökning har inletts.

Andel lagföring av samtliga ärenden med fängelse i straffskalan (C-ärenden) där förundersökning inletts	2022 %	2023 %	2024 %
	18,7	15,4	23,0

Lagföring av brottsmisstankar.

Brottskod och brottstyp	Antal
9466 Dataintrång genom olovlig registerslagning	319
2002 Tjänstefel inkl.grovt	42
1009 Olovligt brukande	35
4024 Köp av sexuell tjänst	23
1410 Förfalskningsbrott, handling som används för illegal resa ut från eller in i Sverige: svenskt eller utländskt pass	19
5010 Narkotikastrafflagen, innehav	15
2004 Brott mot tystnadsplikt	13
3005 Rattfylleri, inkl. grovt, enbart alkohol eller både alkohol och narkotika	11
4090 Överträdelse av kontaktförbud, mot kvinna 18 år eller äldre, är eller varit närstående genom parrelation	11
5063 Vårdslöst bidragsbrott mot Försäkringskassan	11
0987 Annonsbedrägeri, ej internationell anknytning, ej mot äldre/funktionsnedsättning	7
3002 Olovlig körning inkl.grovt	7
1506 Övriga brott mot 15 kap. BrB, dock inte i samband med bedrägeri	6
3101 Vårdslöshet i trafik	6
0357 Misshandel, annan än grov, mot man 18 år eller äldre, obekant med offret, utomhus	5
0853 Stöld utan inbrott, från butik, varuhus, kommersiell utställningslokal	5
Totalt	535

4.7 Domar och strafförelägganden

Med brott i tjänsten avses brott som har samband med den enskildes tjänstgöring. Med fritidsbrott avses brott som saknar samband med tjänsten.

Antal domar	2022	2023	2024
Totalt	156	142	174
- varav bifall	118	110	128
Totalt i tjänsten	74	75	87
- varav bifall	55	52	63
Totalt i fritid	82	67	87
varav bifall	63	58	65
Strafförelägganden	2022	2023	2024
Totalt	32	37	47

Under år 2024 har sammanlagt 174 domar meddelats av tings- eller hovrätt där åklagare vid Särskilda åklagarkammaren varit part. De domar som redovisas som bifallna utgörs av både bifallna åtal och där endast en del av åtalet bifallits. Sammanlagt har åtalen bifallits i 128 domar (74 % bifall av samtliga domar som meddelats), varav 87 domar avsett påstådda brott i tjänsten och 87 domar avsett fritidsbrott.

Det har under året meddelats 141 domar avseende polisanställda. Av dessa domar avser 78 brott i tjänsten, varav 9 innefattar våld i tjänsten och 0 avser skjutning i tjänsten. 63 domar rör fritidsbrott.

Tingsrätten har meddelat 108 domar och bifallit åtalet i 79 domar (73 %) och således ogillat åtalet i 29 domar (27 %). Hovrätten har meddelat 33 domar och bifallit åtalet i 28 domar (85 %) och ogillat åtalet i 5 domar (15 %).

Det har under året utfärdats 47 strafförelägganden. Av dessa avser 10 brott i tjänsten och 37 brott på fritiden. Ett strafföreläggande motsvarar en dom och vinner laga kraft när den som strafförelagts godkänt föreläggandet.

4.8 Överprövningar

Den som inte är nöjd med en åklagares beslut kan begära överprövning. Överåklagare och vice överåklagare vid Utvecklingscentrum har meddelat överprövningsbeslut i alla överprövningsärenden där grundbeslutet meddelats av åklagare vid Särskilda åklagarkammaren. Antalet överprövningar och antalet ändrade beslut vid Utvecklingscentrum återges i nedan angivna tabell.

Överprövningar vid UC Malmö	Antal	Antal ändrade
2022	435	5
2023	423	6
2024	479	7

4.9 Kostnader, personal och arbetsmiljö

Förbrukade medel

Den totala budgeten och de faktiska kostnaderna för Särskilda åklagarkammarens verksamhet fördelad på personal- och driftkostnader för år 202 framgår av följande tabell.

Kammaren visare ett litet underskott för verksamhetsåret 2024.

Budgetposter	Budget	Ack utfall
Allmän verksamhet	160 000	170 000
Tele/post	170 000	161 499
Lokalkostnader	180 000	156 811
Resor	400 000	466 915
Information/planering, sammankomster	180 000	96 343
Individuell kompetensutveckling	60 000	59 416
Inventarier	30 000	
Representation	15 000	7 179
Arbetsmiljö	100 000	74 201
Samverkansmöten	5 000	8 959
Lånekostnader	117 888	100 285
Åklagare	21 116 625	21 999 846
Administrativ personal	2 906 966	2 840 306
Budgetrevidering	871 000	
Justeringspost	-441 479	
Alla verksamhetskoder	25 871 000	26 051 221
Utfall		-180 221

Personalläget

Åklagare

Vid Särskilda åklagarkammaren tjänstgör 14 åklagare. Tre av dessa åklagare har delpension och deras tjänstgöringsgrad är 80 %.

Handläggare

Under en stor del av verksamhetsåret 2024 har fyra handläggare tjänstgjort på kammaren, varav en innehar en tjänst som administrativ chef och två innehar tjänst som kvalificerad handläggare och en är handläggare. I slutet av verksamhetsåret 2024 slutande en av de kvalificerade handläggarna. Denna tjänst kommer att ersättas.

5 Representativa och uppmärksammade ärenden

Under verksamhetsåret 2024 har åklagarna vid Särskilda åklagarkammaren handlagt ett stort antal ärenden. Några har varit av principiell natur eller särskilt uppmärksammade. Nedan följer exempel på ärenden som handlagts av åklagarna på kammaren.

Domar

Hovrätterna

Polis döms för misshandel, tjänstefel och osant intygande (grovt brott)

En polis åtalades för att ha misshandlat en person genom att dunka hans huvud i asfalten. Polisen åtalades även för att ha belagt personen med handfängsel trots att laga förutsättningar för detta saknats och för grovt osant intygande genom att ange felaktiga uppgifter i handfängselprotokollet. Tingsrätten konstaterade att de objektiva rekvisiten för misshandel var uppfyllda, men att det inte kunde visas att polisen haft uppsåt till misshandeln. Tingsrätten ansåg dock att polisen genom sin oaktsamhet hade gjort sig skyldig till tjänstefel genom att vid ingripandet ha använt våld som med hänsyn till omständigheterna varit obefogat och oförsvarligt. Däremot ansåg tingsrätten att polisen haft fog för att belägga personen med handfängsel. Åtalet för tjänstefel ogillades därför i denna del. Vidare konstaterade tingsrätten att det inte var visat att polisen uppsåtligen angett falska uppgifter i handfängselprotokollet. Åtalet för osant intygande ogillades därför. Polisen dömdes för tjänstefel och påföljden bestämdes till 70 dagsböter om 290 kronor, totalt 20 300 kronor.

Hovrätten fann det ställt utom rimligt tvivel att polisen uppsåtligen hade misshandlat målsäganden. Polisen ansågs inte ha rätt att använda våld och han dömdes därför för misshandel. Hovrätten konstaterade vidare att det var utrett att det saknades grund att belägga personen med handfängsel, vilket polisen varit medveten om, och att det var styrkt att uppgifterna som hade angetts i fängelseprotokollet var felaktiga. Polisen dömdes därför för tjänstefel och osant intygande, grovt brott. Påföljden bestämdes till villkorlig dom med samhällstjänst (120 timmar). Om fängelse istället hade valts som påföljd skulle fängelse i fyra månader ha dömts ut. Hänsyn togs till PAN:s yttrande om att polisen skulle komma att skiljas från sin anställning i händelse av en fällande dom i enlighet med åtalet. Polisen ålades även att betala skadestånd på 19 850 kronor. **Hovrätten över Skåne och Blekinge, B 2718-23, 2024-02-09(Helsingborgs tingsrätt, B 5001-22, 2023-06-07)**

Polis döms för tjänstefel

En motorcykelpolis åtalades för att ha förföljt en person som färdades på moped. Tingsrätten konstaterade att synnerliga skäl att förfölja motorfordonet inte hade förelegat, eftersom mopedisten bland annat endast var misstänkt för bötesbrottslighet. Då förföljandet inte pågick mer än några minuter och polisen inte hade prejat eller på något annat sätt riskerat mopedistens liv eller hälsa fann tingsrätten att handlandet utgjorde en gärning som var att anse som ringa och ogillade därför åtalet. Hovrätten konstaterade liksom tingsrätten att det inte hade förelegat synnerliga

skäl för ett förföljande och att polisen varit oaktsam. Däremot bedömde inte hovrätten gärningen som ringa och dömde därför polisen för tjänstefel. Påföljden bestämdes till 60 dagsböter om 210 kronor, totalt 12 600 kronor. **Hovrätten för Övre Norrland, B 614-23, 2024-02-16 (Luleå tingsrätt, B 2727-22, 2023-05-10)**

Polis döms för tjänstefel (två fall)

En polis åtalades för att felaktigt ha fått två personer lagförda för hastighetsöverträdelse trots att förutsättningar för att lagföra personerna inte hade förelagat. Polisen åtalades även för att i protokollet ha angett att han kontrollerat vägmärkena fast så inte var fallet. Tingsrätten konstaterade att graden av oaktsamhet som polisen visat inte var mer än ringa och därför frikändes han. Hovrätten konstaterade att polisen gjort sig skyldig till tjänstefel vid två fall och att gärningarna inte var ringa. Påföljden bestämdes till 50 dagsböter om 350 kronor, totalt 17 500 kronor. **Göta hovrätt, B 4598-23, 2024-02-27 (Linköpings tingsrätt, B 1646-23, 2023-10-25)**

Polis döms för misshandel

En polis åtalades för att ha slagit en person i huvudet med en större ficklampa. Personen orsakades bl.a. smärta och svullnad. Tingsrätten konstaterade att det var klarlagt att slaget träffat personen i fråga. Vad gäller frågan om polisen hade uppsåt till misshandel konstaterade tingsrätten att polisen hade varit likgiltig inför konsekvenserna av sitt handlande. Tingsrättens bedömning var därför att polisen hade haft det uppsåt som krävs för att ansvar för misshandel skulle föreligga. Polisen dömdes för misshandel och påföljden bestämdes till villkorlig dom. I bedömningen togs hänsyn till PAN:s yttrande om att polisen skulle komma att skiljas från sin anställning vid händelse av en fällande dom för misshandel som inte var ringa. Hovrätten fastställde tingsrättens dom utan några ändringar. **Hovrätten över Skåne och Blekinge, B 3695-23, 2024-03-13 (Helsingborgs tingsrätt, B 4714-22, 2023-08-31)**

Polis döms för ringa barnpornografibrott

En polis åtalades för att ha berett sig tillgång till och betraktat en barnpornografisk bild. Av utredningen framgick att polisen i olika konversationer som handlat om pornografi och sexuella preferenser fått del av barnpornografiska bilder som en annan person tillförde eller delade i konversationerna. Tingsrätten konstaterade att den som betraktar en bild som skildrar barn pornografiskt ska dömas för barnpornografibrott om betraktaren har berett sig tillgång till den, vari ligger ett krav på aktivitet. Det kunde dock inte visas att polisen uppsåtligen hade berett sig tillgång till bilden. Därför gick det inte att utesluta att han endast hade betraktat bilden utan att i brottslig mening ha berett sig tillgång till den. Åtalet ogillades därför. Hovrätten konstaterade att även om polisen inte uttryckligen efterfrågat pornografiska bilder så hade han genom att fortsätta delta i chattkonversationen berett sig tillgång till den bild som åtalet avsåg. Hovrätten dömde honom därför för ringa barnpornografibrott. Påföljden bestämdes till 30 dagsböter om 420 kronor, totalt 12 600 kronor. Hänsyn togs till att polisen skulle komma att förlora sin anställning till följd av domen. **Svea hovrätt, B 5697-23, 2024-04-02 (Uppsala tingsrätt, B 3734-22, 2023-04-26)**

Polisanställd döms för grovt rattfylleri

En polisanställd åtalades för grovt rattfylleri efter att ha kört personbil samtidigt som han var påverkad av narkotika. Det fick till följd att han körde på en annan bil. Tingsrätten konstaterade att den polisanställdes berusning skulle anses självförvållad och att han därför skulle anses ha varit medveten om sitt handlande. Den

polisanställde dömdes för grovt rattfylleri. Påföljden bestämdes till villkorlig dom med samhällstjänst. Hovrätten fastställde tingsrättens dom. **Svea hovrätt, B 5082-22, 2024-04-09 (Attunda tingsrätt, B 8412-21, 2022-03-29)**

Polisanställd döms för framkallande av fara för annan, vårdslöshet i trafik och ofredande

En kvinnlig polisanställd åtalades för att med sin personbil i hög hastighet ha kört efter fyra barn som färdades på cykel. Två av barnen befann sig mycket nära bilen. Hon hade samtidigt tutat ihållande och skrikit på barnen. Tingsrätten konstaterade att kvinnan hade gjort sig skyldig till både vårdslöshet i trafik och framkallande av fara för annan men att hon endast skulle dömas för det allvarligare av de två brotten dvs. framkallande av fara för annan (två fall). Hon dömdes även för ofredande då hennes agerande att skrika och tuta bedömdes som hänsynslöst. Påföljden bestämdes till villkorlig dom och 40 dagsböter om 220 kronor, totalt 8 800 kronor. Dessutom skulle hon betala skadestånd om totalt 46 000 kronor. Hovrätten ändrade tingsrättens dom på så sätt att hovrätten även dömde kvinnan för vårdslöshet i trafik och bestämde antalet dagsböter som den villkorliga domen förenades med till 50, totalt 11 000 kronor. **Hovrätten för Västra Sverige, B 6646-23, 2024-05-28 (Göteborgs tingsrätt, B 19128-22, 2023-10-04)**

Polisanställd döms för hindrande av urkunds bevisfunktion

En polisanställd åtalades för att ha förstört första sidan av ett beslut om avvisning som hade undertecknats av honom själv på uppdrag av beslutsfattaren och av den avvisade. Första sidan innehöll eller skulle innehålla skälen för beslutet. Tingsrätten konstaterade att åtgärden att i efterhand komplettera beslutet med skäl för beslutet i en ny originalhandling och byta ut en sida innebar att urkunden förstördes. Detta eftersom åtgärden, även om beslutet inte ändrats i sak, innebar att ärendets gång inte kunde följas på ett korrekt sätt. Däremot ansåg inte tingsrätten att åtgärden ineburit någon fara i bevishänseende, eftersom grunderna för beslutet var dokumenterade i ärendet. Mannen frikändes därför från den åtalade gärningen. Till skillnad från tingsrätten konstaterade hovrätten att det var ställt utom rimligt tvivel att mannen har gjort sig skyldig till hindrande av urkunds bevisfunktion i enlighet med åtalet. Brottet ansågs inte ringa. Hovrätten dömde därför mannen för hindrande av urkunds bevisfunktion. Påföljden bestämdes till villkorlig dom förenat med 70 dagsböter om 300 kronor, totalt 21 000 kronor. Enligt PANs yttrande var det inträffade preskriberat i arbetsrättsligt hänseende och mannen skulle inte komma att skiljas från sin anställning i händelse av en fällande dom. **Hovrätten över Skåne och Blekinge, B 660-24, 2024-06-03 (Ystads tingsrätt, B 1629-23, 2024-01-15)**

Polisanställd döms för våldsamt motstånd och våld mot tjänsteman

En polisanställd åtalades för att uppsåtligt med våld ha förgripit sig på en väktare genom att knäa honom i skrevet, med kraftig smärta som följd. Gärningen skedde efter att kvinnan hade omhändertagits med stöd av lag om omhändertagande av berusade personer m.m. Tingsrätten dömde henne för våld mot tjänsteman. När det gällde åtalet för våldsamt motstånd noterade tingsrätten att ansvar för ett sådant brott är subsidiärt i förhållande till våld mot tjänsteman. I aktuellt ärende var det fråga om ett och samma händelseförlopp, oaktat att det varit fråga om ett kortare uppehåll mellan gärningarna. Med hänsyn till det anförda ansåg tingsrätten att kvinnan inte skulle dömas särskilt för våldsamt motstånd. Påföljden bestämdes till villkorlig dom. Hänsyn togs till PAN:s yttrande om att hon skulle komma att skiljas från sin anställning om hon dömdes för våld mot tjänsteman. Hovrätten

ändrade tingsrättens dom endast på det sättet att hovrätten dömde kvinnan även för våldsamt motstånd. Svea hovrätt, B 5625-24, 2024-06-10 (Attunda tingsrätt, B 6875-23, 2024-03-25)

Polis döms för vårdslöshet i trafik

En polis åtalades för att inte ha iakttagit tillräcklig uppmärksamhet när han åkt ut på påfarten till väg E 20 i ett körfält avsett för fordon i linjetrafik. Han kolliderade därmed med en buss och polisfordonet voltade.

Tingsrätten konstaterade att åtalet var styrkt och dömde polisen för vårdslöshet i trafik. Påföljden bestämdes till 40 dagsböter om 280 kronor, totalt 11 200 kronor. Hovrätten fastställde tingsrättens dom. Hovrätten för västra Sverige, B 6820-23, 2024-06-26 (Göteborgs tingsrätt, B 5324-23, 2023-10-11)

Polis döms för våldtäkt

En polis åtalades för våldtäkt. Polisen hade genomfört vaginala och orala samlag med målsäganden, som inte deltog frivilligt. Den bristande frivilligheten hade kommit till uttryck genom att målsäganden hade försökt trycka bort polisen och sagt "nej" och liknande. Vid genomförandet av samlagen hade polisen också använt våld. Tingsrätten konstaterade att det var utrett att händelseförloppet hade gått till på det sätt som målsäganden berättade och att målsäganden inte hade deltagit frivilligt i samlagen. Tingsrätten konstaterade vidare att det under alla förhållanden måste ha stått helt klart för polisen att det fanns en risk för att målsäganden inte deltog frivilligt och att han varit helt likgiltig inför detta. Polisen dömdes för våldtäkt. Påföljden bestämdes till fängelse i tre år och sex månader. Han skulle även betala skadestånd till målsäganden med 287 386 kronor. Vid straffmätningen togs hänsyn till att polisen skulle komma att skiljas från sin anställning. Hovrätten ändrade fängelsestraffets längd till tre år. Hovrätten ändrade även skadeståndsbeloppet till 237 386 kronor. Svea hovrätt, B 10641-24, 2024-09-11 (Attunda tingsrätt, B 13968-23, 2024-07-08)

Passhandläggare sjukskrev sig och gick utbildning – döms för bedrägeri

När passhandläggaren sommaren 2021 nekades semester för att gå en utbildning till flygplatskontrollant, för att det inte fungerade med verksamheten, sjukskrev hon sig och gick utbildningen ändå. Under utbildningen uppgav hon sedan för två ansvariga personer att hon var lite förkyld men gick utbildningen i alla fall. Kvinnan åtalades för att genom bedrägeri ha fått sjuklön under den aktuella veckan. Tingsrätten fann det inte bevisat att hon vilselett Polismyndigheten på så sätt att denna hade fått en felaktig uppfattning om hennes arbetsförmåga, och i förlängningen om hennes rätt till sjuklön, och friade.

Hovrätten fällde. I hovrätten vidhöll kvinnan förkylningen men lade även till att hon mårde psykiskt dåligt den aktuella perioden på grund av konflikter på arbetsplatsen. Hovrätten fäste stor vikt vid vittnesmålen från de ansvariga på utbildningen om att kvinnan inte gav intryck av att vara sjuk utan tvärtom klarade moment som skulle ha varit påfrestande för en person med nedsatt arbetsförmåga. Dessutom talade den exponering för andra människor som kvinnan utsatte sig för under utbildningen emot hennes uppgifter om att hon sjukskrev sig för att begränsa risken för smittspridning under covidpandemin. Hovrätten fann det därmed utrett att kvinnans arbetsförmåga inte hade varit nedsatt den aktuella perioden, att hon uppsåtligen hade vilselett Polismyndigheten och att hon hade fått sjuklön

utbetalad som hon inte hade rätt till. Hon dömdes därför för bedrägeri till villkorlig dom. **Svea hovrätt, B 7469-22, 2024-10-25 (Stockholms tingsrätt, B 13500-21)**

Hovrätten fastställer fängelse dom mot domstolshandläggare som läckte till gängkriminell

En domstolshandläggare på en tingsrätt röjde flera sekretesskyddade uppgifter som hon varit skyldig att hemlighålla, i vissa fall till en gängkriminell person som hon hade en relation med. Bland annat lät hon denne logga in på hennes tjänstedator och surfa runt i verksamhetssystemet Vera och andra applikationer.

Kvinnan, som åtalades för grovt brott mot tystnadsplikt, grovt dataintrång, brott mot tystnadsplikt och dataintrång, erkände vissa gärningar och förnekade andra. Tingsrätten fann henne skyldig till ett grovt brott mot tystnadsplikt, ett grovt dataintrång, tre fall av brott mot tystnadsplikt och ett dataintrång och dömde henne till 1 år och 9 månaders fängelse. Även hovrätten dömde henne för grovt dataintrång, dataintrång och tre fall av brott mot tystnadsplikt, men frikände henne från ett grovt brott mot tystnadsplikt. Hovrätten gjorde samma bedömningar som tingsrätten hade gjort förutom i åtalet för grovt brott mot tystnadsplikt, som hovrätten inte ansåg bevisat och friade från. Påföljden fastställdes dock. **Svea hovrätt, B 238-24, 2024-12-03 (Attunda tingsrätt, B 11763-23, 2023-12-14)**

Polis rapporterade inte grovt narkotikabrott – döms för grovt tjänstefel

I januari 2024 tog en man emot 150 kg cannabis och förvarade det i sitt garage. Delar av partiet transporterades sedan vidare. Misstänkt för grovt narkotikabrott berättade mannen att han hade agerat på polisens uppdrag och löpande hade informerat en spaningsledare om alla sina åtgärder med narkotikan. Spaningsledaren bekräftade att mannen hade lämnat information om narkotikahandling i syfte att komma ifrån sitt kriminella sammanhang genom att sätta dit toppar inom narkotikahandling. I september 2024 dömdes mannen och en kvinna för grovt narkotikabrott. Samtidigt dömdes spaningsledaren för tjänstefel, för att av oaktsamhet inte ha rapporterat om narkotikabrottsligheten.

Hovrätten fann att mannen inte hade haft något uppdrag från polisen som gjort narkotikahandling tillåten, men att han hade haft fog att uppfatta det så. Detta mot bakgrund av en omfattande chattkonversation mellan honom och spaningsledaren. Enligt hovrätten hade han därmed inte haft uppsåt och han friades från grovt narkotikabrott. Utifrån hans och spaningsledarens chattar måste spaningsledaren däremot ha förstått att mannen hade varit inblandad i narkotikahandling. Eftersom spaningsledaren inte hade rapporterat detta utan i stället hade fortsatt kontakten anser hovrätten att han hade gjort sig skyldig till grovt tjänstefel eftersom det medfört att stora mängder narkotika inte hade kunnat tas i beslag. Påföljden för spaningsledaren bestämdes till villkorlig dom och 100 dagsböter. Hovrätten beaktade då att han riskerar att förlora tjänsten som en följd av brottet. **Svea hovrätt, B 12294-24, 2024-12-12 (Västmanlands tingsrätt, B 670-24, 2024-09-10)**

Tjänstefel när chefsåklagare deltog vid tillsättning av ex-partner

När det skulle tillsättas en ny kansliåklagare på åklagarkammaren deltog bland annat en chefsåklagare, som tidigare haft en kärleksrelation och fortfarande hade en privat relation med den tilltänkta kandidaten. Tingsrätten friade från tjänstefel men hovrätten fällde.

Hovrätten ansåg det klarlagt att chefsåklagaren hade haft kännedom om sin relation med kandidaten och deras kontakter samt att han hade känt till regelverket kring tjänstetillsättningar och jäv. Det måste därmed ha stått klart för honom att han var jävig och att han åsidosatte vad som gällde för uppgiften. Genom att göra det åsidosatte han en central regel för Åklagarmyndighetens och övriga rättsväsendets legitimitet och riskerade att skada allmänhetens förtroende för att anställningar inom rättsväsendet tillsätts på sakliga grunder, även om han enbart var en av tio ledamöter som deltog i handläggningen. Dessutom hade det enligt hovrätten varit fråga om ett medvetet åsidosättande av regelverket. Att delta i handläggningen är tjänstefelet inte att anse som ringa. Påföljden bestämdes till 60 dagsböter. **Hovrätten för Västra Sverige, B 5179-24, 2024-12-13 (Göteborgs tingsrätt, B 7104-24, 2024-07-03)**

Tingsrätterna

Civilanställd döms för misshandel

En polisanställd åtalades för att ha greppat tag i en tioårings jacka i halshöjd och samtidigt tryckt mot hans hals/bröst. Han åtalades även för att ha tagit ett grepp om barnets hals. Tingsrätten konstaterade att gärningen var styrkt och att handlingen utgjort en kännbar fridskränkning och ett hänsynslöst agerande. Mannen dömdes för ofredande och för ringa misshandel. Påföljden bestämdes till 50 dagsböter om 490 kronor, totalt 24 500 kronor.

Malmö tingsrätt, B 1722-23, 2024-01-05

Tullinspektör frikänns från tjänstefel

En tullinspektör åtalades för att ha hanterat ett beslag, som bestod av kontanter till ett sammanlagt värde om 207 000 kronor, på ett felaktigt sätt. Bland annat hade hon tagit emot kontanterna ensam, inte tillsett att kontanterna räknats av två tjänstemän tillsammans, inte transporterat kontanterna på ett säkert sätt och efter transporten inte förvarat kontanterna på ett säkert sätt. Till följd härav hade beslaget felaktigt destruerats genom bränning. Tingsrätten konstaterade att åsidosättandet av vad som gällt för uppgifterna att inte räkna kontanterna och att inte transportera kontanterna på ett säkert sätt skulle kunna utgöra sådan handling eller underlåtenhet att ansvar för tjänstefel skulle kunna föreligga. Vid bedömningen tog tingsrätten hänsyn till att tullinspektören inte utfört arbetsuppgifterna inom ramen för sina ordinarie arbetsuppgifter utan haft en tillfällig praktik under handledarskap. Det beaktades även att det var fråga om ett beslag som överförts från en myndighet till en annan, vilket medfört att regelverket inte kunde anses vara entydigt. Även om kvinnans handlande kunde anses som oaktsamt åsidosättande av vad som gällt för uppgiften bedömdes gärningen som ringa. Åtalet ogillades därför.

Helsingborgs tingsrätt, B 2665-23, 2024-01-09

Polisstudent döms för sexuellt ofredande

En polisstudent åtalades för att ha ofredat en studiekamrat på ett sätt som kunde förväntas kränka hennes sexuella integritet genom att dra ut hennes linne och titta ner på hennes bara överkropp samt nudda hennes bröst. Tingsrätten fann åtalet styrkt och dömde mannen för sexuellt ofredande. Polismyndigheten hade i ett yttrande uppgett att om polisstudenten skulle dömas för sexuellt ofredande skulle det komma att inledas ett förfarande som syftade till att skilja honom från studierna vid polisprogrammet. Med hänsyn till detta bestämdes påföljden till 40 dagsböter

om 50 kronor, sammanlagt 2 000 kronor. Han ålades även att betala 11 400 kronor i skadestånd. **Södertörns tingsrätt, B 6123-23, 2024-01-29**

Polisanställd döms för stöld

En polisanställd åtalades för att olovligen ha tagit sju kuddar och fem fodral till ett sammanlagt värde om 2 860 kronor på Ikea. Kvinnan erkände gärningen och åtalet vara styrkt. Tingsrätten dömde henne för stöld. Av PAN:s yttrande framgick att kvinnan skulle komma att skiljas från sin anställning vid en fällande dom. Med beaktande av PAN:s yttrande bestämde tingsrätten påföljden till villkorlig dom, som inte förenades med dagsböter. **Malmö tingsrätt, B 7321-23, 2024-01-30**

Polisanställd döms för brott mot tystnadsplikt

En polisanställd åtalades för att ha röjt en uppgift ur en förundersökning, vilken han var skyldig att hemlighålla. Detta skedde genom att han tog kontakt med en av de personer som han trodde var misstänkt för att höra om denna person var inblandad. Tingsrätten konstaterade att även om frågorna var allmänt hållna har de avsett platsen där brottet antogs äga rum och ställts till en person som kunde vara inblandad. Frågorna ansågs därmed ha röjt uppgifter som varit belagda med förundersökningssekretess. Vidare konstaterade tingsrätten att den polisanställde varit pliktig att hemlighålla uppgifterna och att det var styrkt att mannen vid telefonsamtalet röjt uppgifter som omfattades av förundersökningssekretess och att han i vart fall hade haft likgiltighetsuppsåt för att uppgifterna röjdes. Den omständigheten att han vid samtalet inte direkt uppgett vilken brottsmisstanke det varit fråga om och att han inte arbetat i polisens brottsutredande och brottsbekämpande verksamhet förändrade inte bedömningen. Mannen dömdes för brott mot tystnadsplikt till 30 dagsböter om 200 kronor, totalt 6 000 kronor. På grund av händelsen avslutades mannens anställning. **Södertörns tingsrätt, B 9434-23, 2024-01-31**

Polisanställd döms för bidragsbrott (20 fall)

En polisanställd åtalades för att ha lämnat oriktiga uppgifter i ansökan om tillfällig föräldrapenning (VAB). De oriktiga uppgifterna har bestått i att hon uppgett att hon avstått från arbete för att vårda barn trots att hon arbetat, haft semester eller själv varit sjuk. Ersättning beviljades och utbetalades enligt ansökningarna till ett sammanlagt belopp om 61 995 kronor. Det hände vid 21 tillfällen.

Tingsrätten konstaterade att de objektiva förutsättningarna för bidragsbrott var uppfyllda. Vid en sammantagen bedömning ansåg tingsrätten att det var styrkt att kvinnan agerat med uppsåt vid samtliga tillfällen utom ett. Hon dömdes för 20 bidragsbrott och påföljden bestämdes till villkorlig dom. Hänsyn togs till PAN:s yttrande om att hon skulle komma att skiljas från sin anställning om hon dömdes för uppsåtligt bidragsbrott. **Attunda tingsrätt B 545-23, 2024-02-26**

Polis döms för olovlig införsel (4 fall)

En polis åtalades för att ha underlåtit att till Tullverket anmäla införsel av brevförändelser innehållande dopningsmedel in i landet. Tingsrätten konstaterade att det var styrkt att mannen hade underlåtit att anmäla införseln till Tullverket och därmed brutit mot ett särskilt föreskrivet förbud mot införseln. Domstolen fann det inte styrkt att han haft uppsåt, men däremot att han hade varit grovt oaktsam som inte närmare kontrollerat om det fanns förbud mot införsel av dopningsmedel. Han dömdes därför för fyra fall av olovlig införsel och påföljden bestämdes till 150

dagsböter om 500 kronor, totalt 75 000 kronor. **Attunda tingsrätt, B 11122-22, 2024-02-28**

Polisanställd döms för två fall av bokföringsbrott

En polisanställd åtalades tillsammans med en annan person för att ha bedrivit näringsverksamhet i form av köp och försäljning av bitcoin och i samband med det åsidosatt bokföringsskyldigheten genom att underlåta att bokföra affärshändelser och upprätta eller bevara underlag för varje affärshändelse. Tingsrätten dömde båda för bokföringsbrott. Påföljden för den polisanställda bestämdes till villkorlig dom och 40 dagsböter om 280 kronor, totalt 11 200 kr, och för den andra personen till villkorlig dom och samhällstjänst 100 timmar. **Alingsås tingsrätt, B 1046-23, 2024-04-02**

Polis döms för två fall av olaga hot och sju fall av ofredande men frikänns från två fall av olaga hot

En polis åtalades för att ha ringt ett stort antal gånger till sin exfru, deras gemensamma barn och exfruns nuvarande partner. Han åtalade också för olaga hot mot sin exfru och hennes partner genom att ha skickat mejl till exfrun med innebörden att han skulle skada henne och/eller hennes familj. Tingsrätten dömde mannen för fyra fall av ofredande och olaga hot samtidigt som domstolen frikände mannen från två fall av olaga hot då just dessa två meddelanden inte innehöll något hot om brottslig gärning. Straffpåföljden bestämdes till 180 dagsböter om 50 kronor, totalt 9 000 kronor. Hänsyn togs till PAN:s yttrande om att mannen skulle komma att skiljas från sin anställning om han dömdes för något av åtalen. **Södertörns tingsrätt, B 14415-23, 2024-04-23**

Nämndeman döms för trolöshet mot huvudman

En nämndeman åtalades för att i sin roll som kassör i en förening ha överfört sammanlagt 16 400 kronor från föreningen till eget bankkonto och därigenom orsakat föreningen motsvarande skada. Tingsrätten konstaterade att åtalet var styrkt och dömde mannen för trolöshet mot huvudman. Påföljden bestämdes till villkorlig dom i förening med 30 dagsböter om 560 kronor, totalt 16 800 kronor. Han ålades även att betala skadestånd till föreningen med 16 400 kronor. **Falu tingsrätt, B 1171-24, 2024-04-23**

Polisanställd frikänns från givande av muta

En polisanställd åtalades för att ha erbjudit en annan anställd betalning ifall denne kunde skaffa fram backljus som finns på polisbilar. Tingsrätten konstaterade att om tjänsten hade genomförts så skulle den ha haft en mycket svag koppling till anställningen. Mannen frikändes därför från åtalet. **Södertörns tingsrätt, B 70-24, 2024-04-26**

Arrestantvakt döms för våld mot tjänsteman

En arrestantvakt åtalades för att ha angripit en ordningsvakt med våld i dennes myndighetsutövning i samband med att hon skulle avvisas från en nattklubb. Tingsrätten konstaterade att åtalet var styrkt och dömde kvinnan för våld mot tjänsteman. Påföljden bestämdes till 70 dagsböter om 70 kronor, totalt 4 900 kronor. Yrkandet om skadestånd avslogs. **Blekinge tingsrätt, B 3260-23, 2024-05-21**

Polis döms för grovt tjänstefel och olovligt förfogande men frikänns från bedrägeri, brukande av falska pengar och olovlig befattning med falska pengar

En polis kom i besittning av en bunt om minst 60 stycken falska 500-kronorssedlar, vilka kunde misstänkas vara förfalskade eller i vart fall misstänkas komma från brottslig verksamhet. Han åtalades för att ha underlåtit att rapportera brott och ta buntens med 500-kronorssedlar och en strumpa i beslag alternativt underlåtit att ta hand om godset som hittegods och utan dröjsmål se till att godset registrerades. Istället behöll han sedlarna i sitt hem och betalade med två av dessa sedlar (totalt 1 000 kronor) för drivmedel på en bensinstation.

Tingsrätten konstaterade att mannen uppsåtligt genom sin underlåtenhet att rapportera brott och ta godset i beslag vid myndighetsutövning åsidosatt vad som gällt för uppgiften. Åtalet för tjänstefel var således styrkt. Brottet ansågs grovt eftersom mannen haft för avsikt att tillägna sig godset och han ansågs därigenom allvarligt ha missbrukat sin ställning som polis. Även åtalet för olovligt förfogande konstaterades vara styrkt men åtalen om bedrägeri, brukande av falska pengar och olovlig befattning med falska pengar ogillades eftersom han inte haft kännedom om att sedlarna var förfalskade. Påföljden bestämdes till villkorlig dom. Hänsyn togs till PAN:s yttrande om att han skulle komma att skiljas från sin anställning som polis om han dömdes för något i åtalet angivet brott samt att han varit frihetsberövad under kort tid. Han ålades även att betala 1 000 kronor i skadestånd till bensinstationen. **Varbergs tingsrätt, B 1646-23, 2024-06-03**

Polisstudent döms för barnpornografibrott

En polisstudent åtalades för att ha framställt och innehaft 20 barnpornografiska bilder samt innehaft en film som bedömdes som särskilt hänsynslöst övergreppsmaterial.

Tingsrätten konstaterade att åtalet var styrkt och dömde polisstudenten för barnpornografibrott. Påföljden bestämdes till villkorlig dom. Hänsyn togs till Polismyndighetens yttrande om att polisstudenten skulle komma att skiljas från sina studier vid polisprogrammet om han blev dömd för brott enligt åtalet. **Borås tingsrätt, B 1471-24, 2024-06-19**

Polis döms för tjänstefel men frikänns för brott mot tystnadsplikt

En polis åtalades för tjänstefel och brott mot tystnadsplikt. Enligt åtalet hade polisen, efter att en polisiär förundersökningsledare hade beslutat att inte inleda förundersökning för smitning vid en trafikhändelse, inlett förundersökning mot en av de inblandade för olovlig körning emanerande från trafikhändelsen. Polisen hade även kontaktat misstänkt och uppgett att han kunde "dra ett streck" eller liknande över misstänkts olovliga körning om han tog tillbaka den anmälan där han själv var målsägande eller liknande. Vidare hade han enligt åtalet uppgett att han ansåg att det var misstänkt som hade vållat trafikolyckan, att denne inte skulle få ut något på sin försäkring om han som här hade gjort sig skyldig till olovlig körning samt att aktuellt samtal aldrig skulle behöva ha ägt rum (om någon annan person frågade) eller liknande. Vidare kontaktade polisen i sin yrkesroll det försäkringsbolag som hantlade misstänkts försäkringsärendet och uppgav att det fanns ett vittne till trafikolyckan vars uppgifter kunde ha betydelse för försäkringsärendet och att misstänkt saknade körkortsbehörighet vid trafikhändelsen. Tingsrätten konstaterade att det var utrett att polisen hade lämnat uppgift till försäkringsbolaget om ett för bolaget okänt vittne och att handlandet inte kunde bedömas som annat än tjänstefel som

inte kunde bedömas som ringa. Avseende brott mot tystnadsplikten konstaterade tingsrätten att han inte hade uppgett mer än att ett icke namngivet vittne fanns och att det måste godtas att han inte hade röjt uppgiften med uppsåt, utan av oakt-samhet. Med hänsyn till att skaderisken hade varit tämligen liten bedömde tings-rätten gärningen som ringa, varför åtalet för brott mot tystnadsplikten ogillades. Polisen dömdes för tjänstefel. Påföljden bestämdes till 50 dagsböter om 500 kro-nor, totalt 25 000 kronor. **Norrhälje tingsrätt, B 1004-23, 2024-07-08**

Nämndeman döms för olaga förföljelse, grovt rattfylleri, vållande till kroppsskada och fyra fall av olaga hot men frikänns för ett fall av olaga hot

En nämndeman åtalades för att ha förföljt sin före detta sambo genom att skicka meddelanden till henne trots att han känt till att hon inte ville ha kontakt med ho-nom. Han hade även brutit mot kontaktförbud. Vidare åtalades nämndemannen för att uppsåtligen ha kört personbil efter att ha druckit alkoholhaltiga drycker i så-dan mängd att alkoholkoncentrationen i hans blod under eller efter färden uppgick till 2.57 promille. Under färden hade han bakifrån kört in i en personbil och orsa- kat föraren kroppsskada som inte var ringa. Nämndemannen åtalades också för olaga hot mot sin bror och sin före detta sambos nya partner. Tingsrätten konstate- rade att det avseende olaga hot för straffansvar krävs att hotet kommer till den ho- tades kännedom, vilket inte hade skett i ett av fallen. Nämndemannen friades såle- des för ett fall av olaga hot. I övrigt fann tingsrätten åtalen styrkta i enlighet med vad åklagaren hade gjort gällande och dömde nämndemannen för olaga förföljelse, grovt rattfylleri, vållande till kroppsskada och fyra fall av olaga hot. Påföljden be- stämde till fängelse 8 månader. Han ålades även att utge skadestånd till målsä- garna på sammanlagt 137 800 kronor. **Varbergs tingsrätt, B 3045-23, 2024-07-23**

Domare döms för brott mot lagen om förbud beträffande knivar och andra farliga föremål

En domare åtalades för att uppsåtligen ha haft kniv (ett multiverktyg med knivblad på ca 7 cm) på allmän plats trots att det inte var befogat. Domaren erkände brot- tet. Genom erkännandet och utredningen i övrigt fann tingsrätten det bevisat att han hade begått gärningen. Påföljden bestämdes till 50 dagsböter om 740 kronor, totalt 37 000 kronor. **Stockholms tingsrätt, B 11424-24, 2024-08-07**

Polis döms för dataintrång och köp av tre fall av sexuell tjänst men frikänns från köp av sexuell tjänst i två fall

En polis åtalades för att ha skaffat sig en tillfällig sexuell förbindelse mot ersättning i fem fall. Han åtalades även för att ha gjort otillåtna slagningar i Polismyndighet- ens system PMF som omfattade en av kvinnorna och hennes närstående. Tingsrät- ten kon- staterade att åtalet om dataintrång och tre av gärningarna som rörde köp av sexuell tjänst var styrkta. Påföljden bestämdes till villkorlig dom och 60 dagsbö- ter om 280 kronor, totalt 16 800 kronor. Något uttalande från PAN var inte aktu- ellt eftersom mannen efter förundersökningen inleddes hade sagt upp sig från sin tjänst som polis. **Jönköpings tingsrätt, B 2162-23, 2024-09-09**

Polisanställd döms till fängelse för dataintrång (2 fall), grov urkundsförfalskning (7 fall) och osant intygande, grovt brott (2 fall)

En civilanställd passhandläggare åtalades för att vid en passexpedition ha framställt sju falska urkunder i form av passhandlingar. Alternativt påstods hon vid myndig- hetsutövning vid handläggning och färdigbehandling i systemet RES beträffande sju passansökningsflöden uppsåtligen ha åsidosatt vad som gällt för uppgiften. Hon

åtalades även för att ha lämnat osanna uppgifter om två av passen, bl.a. att ett pass kasserats trots att så inte var fallet. Kvinnan åtalades även för att ha gjort olovliga slagningar i polisens it-system. Tingsrätten konstaterade att framställningen av de sju falska passen hade inneburit fara i bevishänseende och dömde därför kvinnan för grov urkundsförfalskning (7 fall). Tingsrätten konstaterade vidare att hon hade lämnat osanna uppgifter och att handlandet hade inneburit ett missbruk av tjänsteställningen och att fara i bevishänseende hade förelegat. Därför dömdes hon också för osant intygande, grovt brott. Även åtalet om dataintrång konstaterades vara styrkt. Påföljden bestämdes till fängelse i två år och tre månader. Hon hade avslutat sin anställning vid Polismyndigheten på egen begäran. **Norrköpings tingsrätt, B 1603-24, 2024-10-04**

Polisanställd döms till fängelse för grovt barnpornografibrott

En polisanställd åtalades för att ha innehaft 2 546 barnpornografiska bilder. 885 av dessa betraktades som särskilt hänsynslöst övergreppsmaterial. Frågan som tingsrätten hade att ta ställning till var om innehavet var försvarligt och hur gärningen skulle bedömas. Mannen påstod att bilderna skulle användas i brottsförebyggande syfte, men projektet var inte presenterat för någon person på arbetet eller förankrat med arbetsgivaren. Tingsrätten konstaterade även att mannen hade innehaft materialet privat och inte under arbetstid. Tingsrätten kom därför fram till att innehavet inte hade varit försvarligt och dömde mannen för grovt barnpornografibrott. Frivården angav att det saknades förutsättningar för skyddstillsyn. Av ett yttrande från PAN framgick att mannen skulle bli av med sitt arbete om han dömdes. Påföljden bestämdes till fängelse i nio månader. **Uppsala tingsrätt, B 4442-23, 2024-10-22**

Nämndeman döms för grovt bedrägeri medelst osant intygande (2 fall)

En nämndeman åtalades för att ha yrkat ersättning för inkomstbortfall trots att han inte hade haft någon inkomstförlust med anledning av sin tjänstgöring. Vileledandet skedde genom brukandet av osanna intyg. Tingsrätten konstaterade att mannen hade gjort sig skyldig till upprepad och systematisk brottslighet och missbrukat det allmänna förtroendet genom att begå brotten i egenskap av nämndeman. Brukandet av osanna intyg har gjort det svårt för domstolarna att upptäcka brottsligheten. Tingsrätten fann att det var tydligt att brotten varit en del av en brottsplan och att brottsligheten var att bedöma som två fall av grova bedrägerier. Påföljden bestämdes till villkorlig dom och 160 dagsböter om 140 kronor (totalt 22 400 kronor). Han ålades även att betala skadestånd till de två domstolarna om sammanlagt 60 910 kronor. **Norrköpings tingsrätt, B 3273-22, 2024-11-04**

Polis döms för olovligt brukande (14 tillfällen) men frikänns från 17 fall av olovligt brukande

En polis åtalades för att olovligen ha använt Polismyndighetens hyrda bil vid 32 tillfällen. Tingsrätten konstaterade att det var uppenbart att mannen hade varit fullt medveten om att han inte fick köra bilen om det inte var i samband med tjänsten. Han dömdes därför för olovligt brukande vid fjorton tillfällen. Vad gäller övriga tillfällen konstaterade tingsrätten bland annat att åklagaren inte motbevisat mannens uppgifter om att han trots sig ha haft rätt att använda bilen på grund av samtycke till och från hemmet och för att hämta och lämna kollegor i samband med tjänsteresor. Åtalet rörande dessa tillfällen ogillades därför. Påföljden bestämdes till 100 dagsböter om 300 kronor, totalt 30 000 kronor. Dessutom ålades han att betala ett skadestånd på 14 353 kronor. PAN yttrade att mannen skulle komma

att skiljas från sin anställning om han dömdes i huvudsak i enlighet med åtalet. Om han dömdes för ett eller ett fåtal tillfällen av olovligt brukande skulle han inte komma att skiljas från sin anställning. **Nyköpings tingsrätt, B 2622-24, 2024-11-05**

Polisanställd döms för dataintrång och övergrepp i rättssak

En polisanställd åtalades för dataintrång och övergrepp i rättssak, mindre allvarligt brott, för att ha gjort slagningar på en person hon haft en personlig relation till samt ytterligare sex personer som kunde kopplas till denne. Dessutom påstods hon ha skickat meddelanden till en kollega som vittnat inom ramen för dataintrångsutredningen.

Tingsrätten konstaterade att det var visat att den polisanställda hade haft uppsåt att angripa målsäganden för att denne lämnade uppgifter inom ramen för förundersökningen. Meddelandenas innehåll tydde enligt tingsrätten även på att avsändaren haft för avsikt att hindra målsäganden att vittna vid domstolen. Samtidigt hade den polisanställda uppgett att hon hade erkänt brottet och blivit erbjuden strafföreläggande när hon skickade meddelandena, vilket talade för att hennes uppfattning då var att lagföringen redan var så gott som avslutad. Mot den bakgrunden var det inte visat att hon hade haft uppsåt att hindra målsäganden från att vittna vid tingsrättsförhandlingen. Tingsrätten dömde den polisanställda för dataintrång och övergrepp i rättssak, mindre allvarligt brott, och bestämde påföljden till villkorlig dom och 50 dagsböter om 280 kronor. **Göteborgs tingsrätt, B 395-24, 2024-11-12**

Polis frias från vållande till annans död

Vid ett polisingripande mot en mycket utagerande man som sprang omkring på gatan i bara kalsongerna, kastade sten och hoppade upp på bilar, fick en av polismännen bland annat ta emot flera batongslag i huvudet av sin egen batong, som mannen fått tag på, innan han och en kollega fick ned mannen på marken och fick på honom handklovar. Mannen lades ned på magen och nästan omedelbart slutade han helt att röra sig. Efter att ha konstaterat att han var medvetslös tillkallades ambulans och livräddande insatser gjordes, men mannen avled och polisen åtalades för vållande till annans död alternativt tjänstefel.

Tingsrätten friade polisen. Polisen, hans kollega och en ledig polis som råkat passera vittnade om att det hade varit en mycket kaosartad situation där poliserna först inte lyckades få kontroll på mannen, som senare visade sig ha varit påverkad av kokain och ha en historia av psykisk ohälsa. Bland annat reagerade han inte på OC-spray och polisen hade blivit orolig för att mannen även skulle få tag på hans pistol. Undersökningen av dödsorsaken talade även övervägande för att det varit stressstillstånd i kombination med narkotikapåverkan och övervikt som främst hade bidragit till mannens död, och inte polisens agerande med de grepp han tagit eller det sätt mannen lagts ned på. **Solna tingsrätt, B 5209-23, 2024-11-27**

6 Åtgärder som vidtagits eller bör vidtas för att utveckla verksamheten

En viktig del i Särskilda åklagarkammarens arbete är att löpande försöka utveckla verksamheten. Under verksamhetsåret 2024 har bl.a. följande åtgärder vidtagits för att förbättra verksamheten vid kammaren.

Arbetsordning, Kris- och säkerhetsplan

Arbetsordningen, kris- och säkerhetsplanen är dokument som löpande ses över. Kris- och säkerhetsplanen har genomgått med personalen vid personalmöten. Säkerhetsplanerna håller på att ses över då enheterna i Göteborg och Malmö kommer att flytta till nya lokaler under våren 2025.

Rådgivande åklagare och gemensamma genomgångar av svårbedömda ärenden

I vissa svårbedömda och komplicerade ärenden har förundersökningsledaren haft möten med sina kollegor (s.k. panel) för att diskutera ärendet i syfte att få stöd i sitt beslutsfattande. Dessa möten har varit mycket uppskattade. Det bör dock framhållas att det alltid är den handläggande åklagaren som har det fulla ansvaret för åklagaruppgiften. Ärenden har också vid flera tillfällen formlöst diskuterats i en vidare krets av åklagare vid kammarens arbetsplatsträffar och rättsliga möten.

En viktig del i arbetet med att höja kvalitén och likformigheten på kammaren är att åklagarna alltid delger varandra strafförelägganden, åtal och domar samt vissa beslut.

Internt projekt

Under 2024 har genomförts en översyn av kammarens checklistor som används vid handläggning av olika brottstyper.

Dagjour

Särskilda åklagarkammaren har fortsatt med dagjourverksamhet under verksamhetsåret 2024. Den åklagare som har kammarens beredskap har också ansvaret för kammarens dagjour. I dagåklagaruppgiften ingår att fatta beslut och ge direktiv i ärenden som inte har inlottats på kammaren och där polisen skyndsamt behöver komma i kontakt med åklagare för att få beslut och direktiv. På Åklagarmyndighetens intranät under fliken "Dagjour - Telefonnummer" finns kammarens dagjournummer.

Arbetsplatsträffar och rikskammarmöten

Varje månad, utom under sommarmånaderna, har arbetsplatsträffar genomförts via Skype. Under arbetsplatsträffarna har bl.a. arbetsläget och arbetsmiljön på kammaren gått igenom. Vidare har kammarens personal informerats om kammarens ekonomi. En åklagare har haft till uppgift att informera om ny lagstiftning och en annan åklagare

har inför övriga åklagare redovisat de tillsynsbeslut som meddelats av Åklagarmyndighetens tillsynsavdelning och som varit väsentliga för verksamheten på kammaren. Vidare har en åklagare upplyst övrig personal om beslut som fattats av riksdagens ombudsmän och justitiekanslern när innehållet i besluten varit av sådan karaktär att det kan påverka kammarens handläggning av vissa typer av ärenden.

Kammaren har under året genomfört rikskammarmöten. Det första mötet hölls i Stockholm i månadskiftet januari/februari.

Under detta möte genomfördes en utbildningsdag på Polishögskolan i Flemingsberg med tonvikt på polisens användning av skjutvapen. Vidare genomgicks bl.a. olika rutiner i Cåbra och kammarens olika checklistor som används som stöd vid handläggning av olika brottstyper.

I maj hölls ett riksmöte i Malmö.

Under mötets första dag besökte företrädare från Utvecklingscentrum kammaren. De informerade om sin verksamhet. Vidare var Åklagarmyndighetens tillsynschef och biträdande tillsynschef på besök och berättade om Åklagarmyndighetens tillsynsverksamhet. Kammarens personal fick även en guidad tur i Malmö, vilket var väldigt

uppskattat. Dag två besökte kammarens personal statsadvokaten i Köpenhamn.

Statsadvokaten informerade om sin organisation och vilka uppgifter som ankommer på denna myndighet.

Dag tre genomfördes utbildning i Cåbra och hur man kan nyttja två datorskärmar i domstol. Vidare hölls etikövningar.

Syftet med riksmötena är att säkerställa och förbättra medarbetarnas arbetsmiljö och att handläggningen av ärendena vid kammaren ska vara så effektiv, enhetlig och rätts-säker som möjligt. Vidare bidrar mötena till att höja den allmänna kompetensen inom vissa rättsliga områden. En viktig del med mötena är också att skapa en gemenskap bland medarbetarna. Detta är särskilt angeläget då kammarens personal är placerad på olika ställen i landet.

Medarbetar- och lönesamtal

Medarbetarsamtal och lönesamtal har genomförts. Chefen och vice chefen på Särskilda åklagarkammaren har under verksamhetsåret vid olika tillfällen besökt kammarens olika arbetsplatser och därvid tillsammans med medarbetarna bl.a. diskuterat arbetsmiljö- och handlägningsfrågor.

Rättsliga möten

Kammaren har under året genomfört möten där rättsliga frågor diskuterats. Syftet med mötena är att åstadkomma en samsyn och därigenom en mer likformig tillämpning av kammarens olika ärenden. Mötena bidrar också till ökad kompetens samt till en ökad "vi-känsla".

Effektivitetsvinster genom s.k. prövningslottning, beredning av ATK-ärenden, framställningar av offentliga försvarare och målsägandebiträde m.m.

Under verksamhetsåret 2024 har det inkommit 14 063 ärenden till Särskilda åklagarkammaren. Av dessa utgör 54 % brott med fängelse i straffskalan. Övriga brott är bötesärenden. Merparten av bötesärendena är s.k. ATK-ärenden där polisen i tjänsten överträtt gällande hastighetsbestämmelser.

Med hänsyn till att polisen vid brådskande tjänsteutövning har laglig rätt att överträda gällande hastighetsbestämmelser lagförs ATK-ärendena mer sällan.

Förundersökning avseende brott med fängelse i straffskalan har under 2024 inletts i 23 % av alla anmälningar mot polisanställda. En förhållandevis stor mängd av ärenden skrivs således av utan att förundersökning inleds. Anledningen till detta är att många av de gärningar som anmäls inte är brottsliga. En polisanställd kan göra fel, uppträda olämpligt eller utföra ett arbete på ett mindre bra sätt utan att hans/hennes handlande är brottsligt.

I ett antal av de ärenden som inkommer till Särskilda åklagarkammaren är det från början uppenbart att det inte finns anledning att anta att brott som hör under allmänt åtal har förövats. Med anledning härav har Särskilda åklagarkammaren sedan ett antal år tillbaka inrättat en särskild berednings- och bedömningsfunktion för anmälningar mot polisen (den s.k. prövningslottningen). De ärenden som prövningslottas hanteras av en mycket erfaren åklagare som sedan avgör om ärendet ska lottas ut på kammarens övriga åklagare eller om ärendet genast ska skrivas av utan fortsatt granskning. Detta arbetssätt medför att åklagar- och polisresurserna på ett effektivt sätt kan koncentreras till de ärenden där det finns anledning att anta att brott har förövats.

Arbets sättet har dessutom inneburit att ärenden som är av arbetsrättslig karaktär mycket snabbt kunnat överlämnas till polisen så att Polismyndigheten har möjlighet att snabbt ta ställning till om det finns anledning att göra en arbetsrättslig utredning eller vidta andra åtgärder.

Kammaren har också en beredningsorganisation för ärenden där polisen i tjänsten överträtt gällande hastighetsbestämmelser de s.k. ATK-ärendena. Dessa ärenden bereds av kammarens handläggare innan ärenden lottas ut på åklagare. Handläggningen av dessa ärenden har härigenom effektiviserats och bidragit till att åklagarna fått mer tid att utreda de mer komplicerade ärendena. Kammarens handläggare upprättar även förslag på framställningar om offentliga försvarare, målsägandebiträde och beslut i överprövningsärenden. Förslagen granskas av åklagare som sedan expedierar framställningarna till domstol. Administratören expedierar överprövningsärenden till Utvecklingscentrum. Genom att involvera och nyttja kompetensen hos kammaren på sätt som nu angetts har arbetet på kammaren effektiviserats. Det berikar också handläggarnas arbetsuppgifter och skapar ökad motivation.

Överenskommelse och möten med SU

En särskild överenskommelse avseende den gemensamma handläggningen av brottmålsärenden har tidigare träffats med SU. I denna överenskommelse anges bl.a. handläggningstider för utredarna och åklagarna, när och hur den gemensamma uppföljningen och bevakningen av ärenden ska ske, vilka administrativa regler som ska gälla samt att åklagarna och utredarna kan bilda särskilda team om så krävs. Syftet med denna överenskommelse är att bidra till en enhetlig och effektiv handläggning av brottmålsärendena. Överenskommelsen revideras årligen.

Särskilda åklagarkammaren och de olika lokala SU enheterna har under 2024 haft regelbundna möten. Under dessa möten har man bl.a. följt upp verksamheterna samt handläggningen av vissa ärenden. Syftet med mötena är bl.a. att fånga upp vissa

frågeställningar och verka för att handläggningen vid respektive enhet blir likformig och håller hög rättslig kvalitet.

Kammarchefen och vice kammarchefen för Särskilda åklagarkammaren har möten med ledningen för SU varje månad, utom sommarmånaderna. Under dessa möten diskuteras olika verksamhetsfrågor. En återkommande punkt är att följa upp handläggningen av ärenden som är sex månader eller äldre.

Särskilda åklagarkammaren och SU har under flera år genomfört en gemensam konferens med samtlig personal. Årets konferens genomfördes i oktober på Gothia Tower i Göteborg.

Under konferensen i Göteborg berättade chefsåklagaren Per Nichols om handläggningen av ett ärende rörande grovt dataintrång och grovt brott mot tystnadsplikt vid Attunda tingsrätt. Vidare upplyste chefen för Polismyndighetens Nationella operativa avdelning Johan Olsson att vissa nya brottstyper kräver nya förhållningssätt och nya arbetsmetoder. Riksåklagaren Katarina Johansson Welin informerade om hur Åklagarmyndigheten tar sig an utmaningarna med att hantera den grova och allvarliga brottsligheten. F.d. säpochefen Klas Friberg kåserade om särskilda händelser och hur han anser att dessa bör lösas. Dag två gästade den danske advokaten Jakob Buch-Jepsen konferensen och berättade om ärendet Peter Madsen och U-båten från sin tidigare karriär som åklagare.

Den här formen av konferens är mycket uppskattad och betydelsefull. Den bidrar till ökad samverkan mellan Särskilda åklagarkammaren och SU samt till ökad kompetens vid handläggning av ärenden.

Informationsmöten med andra aktörer

Chefen och annan åklagare vid Särskilda åklagarkammaren har under 2024 upplyst åklagare som genomgår grundutbildningen om Särskilda åklagarkammarens verksamhet. Åklagare vid kammaren har också informerat poliser, som är under utbildning, i rättsliga frågor som hänför sig till deras arbetsuppgifter.

Åklagarmyndighetens ledning och tillsynsavdelning

Delar av Åklagarmyndighetens ledning har under året besökt personalen vid Särskilda åklagarkammaren. Under mötet informerades personalen om vad som är på gång inom myndigheten. Vidare diskuterades ett antal rättsliga frågor. Chefen för Särskilda åklagarkammaren har också under verksamhetsåret haft ett antal avstämningsmöten med riksåklagaren.

Särskilda åklagarkammaren har under verksamhetsåret besökt Åklagarmyndighetens huvudkontor och informerat om den verksamhet som bedrivs vid kammaren. Särskilda åklagarkammaren har även haft löpande kontakter med Åklagarmyndighetens tillsynsavdelning. Vid dessa samtal har man bl.a. diskuterats handlägningsfrågor och vissa rättsliga frågeställningar.

Justitiekanslern

Några av kammarens åklagare handlägger ärenden där justitiekanslern är förundersökningsledare. Dessa ärenden rör ofta andra personalkategorier än dem SÅK normalt handlägger.

Riksdagens ombudsmän

Under verksamhetsåret har åklagare även handlagt ärenden åt riksdagens ombudsmän som rört andra personkategorier än de som Särskilda åklagarkammaren normalt handlägger.

Resultatgenomgångar och uppföljningar

Åklagarmyndighetens ekonomiavdelning skickar månadsvis ut en statistikrapport rörande Särskilda åklagarkammarens verksamhetsresultat. Rapporten innehåller bl.a. uppgifter om antalet inkomna ärenden, brott och brottsmisstankar, andelen inledda förundersökningar och lagföringsandel.

Vid kammarens arbetsplatsträffar diskuteras kammarens verksamhetsresultat och hur kammarens verksamhet kan utvecklas. Statistikrapporterna utgör ett stort stöd vid dessa diskussioner. Löpande uppföljningar sker också av åklagarnas rotlar och utredarnas ärenden.

Handlägningsstöd

Under 2024 har fler uppmärksammande ärenden handlagts på kammaren bl.a. när polis avlossat verkanseld mot person med dödlig utgång. Kammaren har gemensamma utredningsrutiner rörande vissa ärendetyper. Dessa rutiner bidrar till en mer likformig handläggning och utgör ett stort stöd för åklagarna. Rutinerna ses också löpande över i samverkan med SU.

Säkerhet

Kammaren har vid olika tillfällen under året haft kontakt med myndighetens säkerhetsavdelning. Säkerhetsavdelningen har varit behjälplig med att göra kontroller av personer som muntligen uttalat hot eller ingett hotfulla skrivelser som varit riktade mot kammarens personal. Personalens säkerhet har också förbättrats genom att kammarens besöks- och postadress nu mera är Porslinsgatan 4 i Malmö, dvs Rättscentrums lokaler.

Lokaler

Arbetet med översyn av Särskilda åklagarkammarens lokaler i Malmö och Göteborg pågår alltjämt. Syftet med översynen är att tillskapa mer ändamålsenliga lokaler. Inflyttning av lokalerna i Malmö och Göteborg kommer att ske i månadsskiftet mars/april 2025. När det gäller lokalen i Stockholm har önskemål framförts om att få tillgång till dusch i lokalen, vilket idag saknas.

7 Riskanalys

Av förordningen (2007:603) om intern styrning och kontroll framgår att en riskanalys ska genomföras av verksamheten. En uppdatering av förordningen har trätt i kraft den 1 januari 2019. I den nya förordningen har dokumentationskraven lättats upp. Riskanalysen och åtgärderna ska dokumenteras i den utsträckning som det bedöms nödvändigt. En annan ändring är att riskanalysen ska begränsas till att identifiera de omständigheter som utgör en väsentlig risk för verksamheten. Med nämnda förordning som utgångspunkt har följande omständigheter identifierats som en väsentlig risk/risk för verksamheten på Särskilda åklagarkammaren.

Resurser

En omständighet som allvarligt skulle kunna påverka Särskilda åklagarkammarens handläggning av ärenden är om Polismyndighetens utredningsresurs hos SU drastiskt skulle minska eller att Särskilda åklagarkammaren får ansvaret för att utreda ytterligare personkategorier. Handläggningstiderna skulle då fördröjas och kammaren skulle med nuvarande bemanning få väldigt svårt att klara sitt uppdrag, eftersom ärendena som handläggs på kammaren ska hanteras med extra skyndsamhet.

Avbrott – teknik

Ett stort problem för åklagarna och handläggarna är om det sker avbrott i den elektroniska kommunikationen, vilket vid något tillfälle har visat sig när Åklagarmyndighetens it-system Cåbra legat nere. Personalen på kammaren fick då svårt att utföra sina arbetsuppgifter, vilket är särskilt bekymmersamt i ärenden med frihetsberövade och då det också finns författningskrav på att handläggningen av ärendena på kammaren ska ske skyndsamt. Det finns nu rutiner för hur ärenden ska kunna handläggas när det föreligger längre avbrott i den elektroniska kommunikationen. Till grund för dessa rutiner ligger bl.a. Åklagarmyndighetens avbrottsplan.

Nedan angivna risk föreligger på kammaren men är inte väsentlig men ändå värd att uppmärksamma

Påstridiga personer

Det händer flera gånger i veckan och periodvis dagligen att personalen vid Särskilda åklagarkammaren får samtal och mejl från personer som är oersonliga och har en bestämd uppfattning om hur ett ärende ska handläggas eller borde ha handlagts. Det är inte alltid som dessa personer låter sig nöja med ett professionellt bemötande. Särskilda åklagarkammarens personal har fått utbildning i hur dessa personer ska bemötas. Därtill vidtas fortlöpande åtgärder för att ge åklagare och handläggare stöd i hanteringen av påstridiga personer. En sådan åtgärd är bl.a. att kammarledningen tar ett större ansvar i kontakterna med dessa personer. Vidare kan kammaren få stöd från Åklagarmyndighetens kommunikationsavdelning. Kontakten med påstridiga personer

tar dock mycket energi från personalen och påverkar kammarens samlade resurser vid handläggningen av ärenden.

Sjukfrånvaro

Personalen på kammaren har under verksamhetsåret varit friska. En bidragande orsak till detta torde vara att personalen bl.a. kunnat utföra sitt arbete från bostaden på ett effektivt sätt och med hög kvalitet. Smittspridningen har därmed minskat och kammaren har kunnat lösa sin uppgift.

Avbrott - samfärdsel

Ett problem som då och då uppkommer är när åklagaren ska ta sig till någon ort för att genomföra förundersökningsåtgärder eller medverka vid huvudförhandling och det sker avbrott i den allmänna samfärdseln. Detta problem har medfört ökad tidspillan för åklagarna då de ett antal gånger känt sig tvungna att åka tidigare än vad annars varit nödvändigt för att komma i tid till huvudförhandling inför domstol. Under verksamhetsåret har ett antal domstolsförhandlingar genomförts via Skype vilket medfört att åklagarna inte behövt resa i lika stor utsträckning som tidigare, vilket varit positivt ur både verksamhets- och hälsosynpunkt. Ett problem är alltjämt att domstolarnas syn på åklagares medverkan via Skype varierar vilket påverkar åklagarnas planering.